

Observation

O POTREBI RAZLIKOVANJA HRVATSKOGA I ENGLSKOG JEZIKA

Nenad RAOS

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb, Hrvatska

Primljeno u travnju 2006.
Prihvaćeno u listopadu 2006.

Razlog prodiranju engleskih riječi i fraza u jezik kojim pišu hrvatski znanstvenici treba potražiti prije svega u činjenici da oni sve više pišu na engleskom, pa zbog niske opće jezične kulture teško razlikuju specifičnosti hrvatskog jezika s obzirom na engleski. U članku je navedeno, prema autorovom mišljenju, sedam bitnih razlika između hrvatskog i engleskog jezika: 1. hrvatski ne voli pasiv, 2. hrvatski je bogatiji glagolima, 3. u hrvatskom se riječi mijenjaju po padežima, 4. engleski rabi eksplicitnije izričaje od hrvatskog, 5. u engleskom se, za razliku od hrvatskog, pridjevi uobičajeno tvore od latinske osnove, 6. hrvatski drugačije označuje rodove od engleskog i 7. naoko iste riječi znače drugo u hrvatskom nego u engleskom jeziku. U članku su dani i primjeri engleskih konstrukcija u stručnim člancima i naslovima kvalifikacijskih radova.

KLJUČNE RIJEČI: *jezična kultura, prirodne znanosti, stilistika*

Stručnost je sposobnost razlikovanja. Za onoga tko nikad ne pije vino, za muslimana na primjer, svako je vino isto. Onaj tko pije vino jednom godišnje, razlikuje bijelo od crnoga, onaj tko ga pije svaki dan razlikuje ih barem deset vrsta. Za laika su sve bočice u kemijskom laboratoriju više-manje jednake, kemičaru se okrugla tikvica razlikuje od erlenmajerice kao nebo od zemlje.

Isto je i s jezikom. Miješanje engleskog s hrvatskim, poplava engleskih riječi i drugih tuđica u lijepom našem jeziku, posljedica je činjenice da malo ljudi pošteno nauči engleski jezik, a da bude još i gore, malo ih nauči i svoj materinski, hrvatski jezik. Nije to nova pojava. Sjećam se svojih rođaka iz Imotske krajine koji su se raselili po svijetu. Za njihov se jezik ne bi moglo reći da je smjesa hrvatskog i engleskog, nego prije da je nekakav nadjezik: ne radi se samo o engleskim riječima ("kičn", "bajsikl", "flora", "kara") i njihovom izgovoru na hrvatski način ("gangister"), nego i o tvorbi hrvatskih riječi iz engleske osnove ("plejati" - od *to play*, "vošadišati" - od *to wash a dish*).

No dok mi je taj čudan govor kao djetetu bio zabavan, mnogo me manje veseli kad takav govor slušam na stručnim predavanjima naših ljudi koji rade u stranim zemljama, pa čak i onih koji tamo nikad nisu bili. Još je gore kad neskladne engleske konstrukcije nalaziš u stručnim člancima, ili u rukopisu što si ga dobio na recenziju, a autor se ne da krstiti, jer - kaže - tako svi pišu (a neće priznati da je odnekud prepisao). Engleske su riječi preplavile naše novine, knjige i časopise, čak i službene dokumente (a da se na to nitko od mjerodavnih ne obazire!) (1-3), da ne govorimo o stručnom žargonu. Već stoljećima stare riječi iz grafičke tehnologije istiskuju - zbog pojave računala - engleske riječi: printati (otisnuti, tiskati, ispisati), italik (kurziv, koso pismo, koso), bold (masno pismo, masno), toner (tiskarska boja, boja, bojilo), point (točka, tipografska točka). Riječ "papir" širi pak po uzoru na englesku riječ *paper* svoje značenje pa se sve češće rabi u smislu "dokument", "ugovor", pa čak i "znanstveni članak". Neke je utjecaje engleskog jezika teško prepoznati, jer se radi o engleskim riječima i frazama doslovno prevedenima na hrvatski. Tako se

primjerice sve češće čuje da je nešto, čak i proljeće, "krenulo" (umjesto: počelo, započelo), a taj je glagol očito prevedeni anglizam "startati" (*to start*), riječ koja u engleskom ima mnogo šire značenje nego u hrvatskom. Isto tako danas se sve "odrađuje" (*work out*), a ne izvršava, obavlja, izvodi, rješava, nadoknađuje. Isto bi se moglo reći za sve češću frazu "u cilju" (*in order to*), umjesto "radi", i "na način" (*in the way*) umjesto "tako". U znanstvenim se člancima sve češće susreće riječ "brojni" (*numerous*), premda nešto može biti mnogobrojno ili malobrojno, ako se već ne želi reći mnogo ili često.

No ono što me najviše boli jest činjenica da nije (naravno) ugrožen engleski jezik nego hrvatski. Da čovjek nije dobro svladao strani jezik, još se može razumjeti, ali da netko nakon dvanaest godina školovanja ne zna svoj materinski jezik toliko da se na njemu može slobodno izražavati bez engleskih "štaka" - to je nešto što mi je teško shvatiti.

Nakon što smo poveljili boj protiv srbizama (4) u hrvatskom jeziku (koji je, nažalost, vodio i do pretjeranosti), (5, 6) došlo je vrijeme da ga počnemo čistiti i od engleskih riječi¹. Tu borbu smatram to potrebnijom, jer engleski - kao svjetski, globalni jezik (9) - počinje ozbiljno ugrožavati druge jezike, čak francuski i japanski, pa se u lingvističkoj literaturi pojavljuju čak i nazivi za "hibridne" jezike (*franglais, svengelsk, Denglish, Spanglish* i sl.). Usto, naša lingvistkinja Vesna Muhvić-Dimanovski (10) navodi da čak 40 posto novih riječi (neologizama) pripada kategoriji posuđenica iz engleskog jezika, dok se u našem *Rječniku novih riječi* "...u preko 80 % natuknica radi o anglicizmima koji se posljednjih godina prihvaćaju gotovo bez otklona, no nerijetko ih glasila neispravno rabe" (11).

No u ovom članku neću se više osvrnuti na takve primjere, jer svatko tko zna engleski jezik lako će prepoznati anglicizme (10, 12, 13), a osim toga bila bi to preširoka tema za jedan članak koji nije namijenjen lingvistima nego znanstvenicima koji žele ljepše i bolje pisati na svom materinskom, hrvatskom, jeziku. Da bi to ostvarili, nije dovoljno samo slijediti gramatička i pravopisna pravila nego se treba mnogo potruditi i oko stila, koji je nažalost - vidjet ćemo iz primjera - zatrovan mnoštvom engleskih rečeničnih konstrukcija i fraza koje se često ne prepoznaju kao engleske. Stoga ovaj članak, koji se može razumjeti

kao nastavak tri moja osvrtta o jeziku u ovom časopisu (14-16), treba shvatiti kao skup preporuka kako valja, a kako ne valja, pisati (17-19). U njemu ću upozoriti - po mome sudu - na sedam bitnih razlika između hrvatskog i engleskog jezika, s nadom da ću bar malo pridonijeti kulturi pisanja na materinskom jeziku među hrvatskim znanstvenicima.

SEDMAM BITNIH RAZLIKA

Iako je svima poznato da je hrvatski slavenski, a engleski germanski jezik - s velikom romanskom komponentom te s mnogo većom slobodom u preuzimanju tuđica (20) - pa da za ta dva jezika vrijede neka druga stilski i gramatička pravila, malo je ljudi koji pišu na oba jezika da na te razlike obraćaju onoliko pozornosti koliko one zaslužuju. Upozoravanjem na sedam specifičnih razlika nadam se da ću to razjasniti.

1. Hrvatski ne voli pasiv

Pasivne su konstrukcije u engleskom jeziku česte, posebice u stručnoj literaturi. U hrvatskom se jeziku međutim pasiv rijetko rabi, ne zato što se on nikako ne bi smio rabiti, nego zato što u hrvatskom ima više načina da se nešto kaže bezlično nego u engleskom. Uobičajeno je pasiv (*it was analysed*) prevoditi pasivnom konstrukcijom (analiziralo se), umjesto hrvatskim pasivom (analizirano je). No umjesto toga dvoga moguće je nešto neodređeno reći uzimajući za subjekt imenice poput "čovjek", "kemičari", "znanstvenici", te zamjenice "mi", "ti", "oni" (*he was told* - rekli su mu) i - u dijalektu - "ono" ("zgazilo ju", "zatvorilo ga"). Također treba pisati što više u aktivu, što je dobar savjet i za engleski jezik.

2. Hrvatski je bogatiji glagolima od engleskog

U hrvatskom glagoli označuju ne samo radnju nego i stanje i zbivanje. Glagoli su najveće blago hrvatskoga jezika. Za "kišiti" (*to rain*) imamo barem još tri sinonima (pljuštati, rominjati, sipiti), a ono za što Englezu treba fraza (*getting old, getting rich*), nama je dostatna samo jedna riječ, glagol, (starjeti, bogatiti se). Još su vredniji glagoli stanja, npr. bolovati (*to be ill*). To nikako ne znači da su izražajne mogućnosti hrvatskog

¹ Treba reći da se sve do kraja Drugoga svjetskog rata hrvatski borio s germanizmima. "Tako se dogodilo", piše 1924. Tomo Maretić, "da je naš književni jezik bio sav poplavljen germanizmima, i to u velikoj mjeri, da je ta činjenica sama sobom (kad ne bi i drugih bilo) svjedodžba naše kulturne siromaštine, zaostalosti i podređenosti." (7) Kao primjer prikrivenog germanizma navodim rečenicu "Saznalo se to posve slučajno kao i stotine drugih stvari, ali da tkogod dalje istražuje ovaj zanimljivi pojav, nije nikome na kraj pameti bilo." (8) (To se saznalo posve slučajno, kao i stotine drugih stvari, ali nikome nije bilo na kraj pameti da istražuje ovaj zanimljivi pojav.) Vidimo da rečenica može biti "njemačka" (ili "engleska") a da ne sadrži ni jedne njemačke (ili engleske) riječi.

jezika veće od izražajnih mogućnosti engleskog jezika, jer pravo bogatstvo engleskog jezika leži u idiomima, koji se nikako ne smiju "pohrvaćivati" – iako se to često događa. (Sve se više piše "ovim putem" (*this way*) umjesto ovuda i "na taj način" (*in this way*) umjesto tako.) Drugim riječima, to znači da se u pisanju stručnog teksta nikako ne smijemo povoditi za engleskim frazama, nego se trebamo potruditi da pronađemo odgovarajući glagol.

3. U hrvatskom se riječi mijenjaju po padežima

Često se zaboravlja da se u hrvatskom jeziku imenice sklanjaju (a imenice se pak moraju sa svojim dodacima - zamjenicama, pridjevima, brojevima - slagati u rodu, broju i padežu). U engleskom se jeziku, dakako, sklanjaju samo zamjenice, a rod u gramatičkom smislu gotovo da ne postoji. Zbog toga, razumije se, engleske fraze imaju drukčiju strukturu od hrvatskih. Daleko bi nas odvelo da kažemo sve što o tome treba reći, pa ćemo se zadržati samo na čestom običaju naših znanstvenika da - po uzoru na engleski jezik - tvore nove pojmove slaganjem imenica. Takve su fraze primjerice "DNA molekula" (umjesto: molekula DNA), "bovin serum albumin" (albumin goveđeg seruma), "NMR spektroskopija" (spektroskopija NMR) i mnoge druge. Riječ je o tome da u engleskom jeziku imenica može funkcionirati kao atribut (npr. *sulphur compounds* znači sumporni spojevi), što se često zaboravlja. Na kraju se takav nesklapni izraz uvriježi, pa ga neuki u jeziku smatraju čak stručnom riječju, dok čisti hrvatski izričaj postaje perifraza. Eto, tako se kviri jezik.

4. Engleski rabi određenije (eksplicitnije) izričaje od hrvatskog

Hrvatski jezik ne zahtijeva toliku eksplicitnost u izražavanju kao engleski. To možemo najbolje vidjeti na primjeru rečenice "*my mother told me a story*", koja bi se na hrvatski doslovno prevela kao "moja mi je majka ispričala jednu priču", umjesto "majka mi je ispričala priču". Taj "višak" riječi mnogi naš znanstvenik nekritički prenosi u hrvatski jezik, pa imamo konstrukcije poput "neki ugljikovodici", "određeni organski spojevi", "neke interne bolesti" i sl., koje imaju malo smisla, posebice kada se pojavljuju u naslovu. (Tko govori "kupio sam neku hranu" ili "izgrizoše me različiti komarci"?). Višak se riječi očituje i u nepotrebnom gomilanju pridjeva i priloga (što

treba izbjegavati i u engleskom jeziku), protiv čega se Vladimir Nazor čak i pjesmom oglasio.

5. U engleskom se jeziku pridjevi uobičajeno tvore od latinske osnove

Poplava pridjeva poput "human", "maternalni" i "bovin" neposredna je posljedica činjenice da se u engleskom jeziku pridjevi uobičajeno tvore od latinske osnove (*terrestrial* - zemaljski, *feline* - mačji, *bovine* - goveđi, *canine* - pseći), dok "prevedeni" pridjevi imaju drugo, obično metaforičko značenje (*doggish* - slijepo poslušno, *earthly* - svjetovan, puten, ovozemaljski). Engleska riječ *human* ne znači drugo do "čovječji" (ili čovjek), za razliku od *humane*, koji se na hrvatski može prevesti kao human, ako se baš ne želi reći čovječan. S tom je riječju povezana fraza "ljudska vrsta" (*human kind*), koja se nažalost sve češće rabi umjesto naših lijepih riječi "ljudi", "svi ljudi", "čovječanstvo", "čovjek" (u općem značenju), pa čak i europeizma humanitet.

6. Hrvatski drugačije označuje rodove od engleskog

Nepotrebno je naglašavati da se pripadnost muškom, ženskom ili srednjem rodu posve drugačije označava u hrvatskom nego u engleskom jeziku, koji rodova u gramatičkom smislu gotovo da nema. To pišem poglavito zato što u hrvatski sve više prodiru engleske fraze poput "muškarci i žene" (*men and women*) koje potiskuju naše lijepe riječi "ljudi", "čeljad", "puk", "svijet", "narod". Isto tako prodire fraza "on ili ona" (*he/she*), "njega ili nju" (*him or her*), koja nema drugog smisla nego pokazati kako autor prihvaća ravnopravnost spolova (zašto onda ne pisati "nju ili njega"?). Dokle to ide najbolje se vidi na prijevodu hrvatskog teksta iz 19. stoljeća u kojem se fraza "Svaki nebudenistašavac... nevjeroj u nje!" prevodi kao "*Every good-for-nothing person ... doesn't believe in him or her!*"(21), iako je autor nesumnjivo mislio na mušku osobu (a ženska se podrazumijeva). Ili što reći na frazu iz nekog rukopisa koji mi je dopao u ruke: "Trabakuli su imali ograde da putnici(-ice) ne padaju s palube"? (Tu je rečenicu napisao čovjek s četiri razreda osnovne škole. Žalosno je da počesto ništa bolje ne pišu ni akademski građani.) Ako bismo, konačno, htjeli biti do kraja precizni, trebali bismo pisati "on/ona/ono", jer "dijete" je u hrvatskom jeziku riječ srednjega roda². Očito je riječ o pomodnosti, još

² Da dotjeramo apsurd do kraja, najavljuvač na televiziji ne bi trebao govoriti "gledateljice i gledatelji", jer program prate i naši slijepi sugrađani. Očito se u jeziku ne može sve reći. Neke se stvari i podrazumijevaju.

jednoj američkoj pretjeranosti – protiv čega se čak i Englezi bune! - koja se uvlači i u hrvatski jezik.

7. *Naoko iste riječi znače drugo u hrvatskom nego u engleskom jeziku*

O tome smo već govorili kada smo pisali o značenju riječi “human”. Nije to jedini primjer. *Eventual*, primjerice, ne znači “eventualno”, nego konačno, naposljetku, u konačnici. U posljednje se pak vrijeme riječ “kontrolirati” sve više upotrebljava u njezinom engleskom značenju (srediti, dovesti u red). U hrvatskom naime “kontrolirati” znači samo pasivno nadzirati, provjeravati (*to make sure*), a nikako na neki način mijenjati tijekom događaja (regulirati). To najbolje vidimo po engleskom izrazu *fire control*, koja nikako ne znači “kontrola vatre”, tj. “(služba za) nadzor

požara” ili “provjera gorenja vatre” nego gašenje vatre, vatrogastvo. (U teoriji prevođenja takvi se parovi riječi zovu “lažni prijatelji”.) Povodeći se pak za širokim značenjem engleske riječi *and*, mnogi zaboravljaju na hrvatske veznike “a”, “pa” i “te”, koji značenjem odgovaraju engleskom *and*.

Sedam izloženih pravila sigurno nisu dovoljna da čovjek, a tu prije svega mislim na mladog znanstvenika, valjano nauči hrvatski jezik i da se riješi engleskih tuđica i, još malignijih, engleskih fraza i konstrukcija. Primjeri engleskih konstrukcija u stručnim člancima i naslovima kvalifikacijskih radova su u tablicama 1 i 2. Nadam se da će ovaj skromni prilog potaknuti hrvatske znanstvenike da više pažnje obrate svome materinskom jeziku. Jer ako ga mi, intelektualci, ne budemo njegovali, tko će!

Tablica 1 *Primjeri loše sročeni naslova kvalifikacijskih radova (22, 23)*

PIŠE	TREBA (ISPRAVNIJE JE ILI BOLJE)
Hg(II)-spojevi [Hg(II) compounds] s nekim [some] bazičnim aminokiselinama	Spojivi Hg(II) [bolje: žive(II)] s bazičnim aminokiselinama
Ekstrakcija uran(IV) iona pomoću [by means of] oktilpirofosforne kiseline (OPPA)	Ekstrakcija uranovih(IV) iona oktilpirofosforom kiselinom (OPPA)
Kristalna voda – određivanje pomoću [by means of] diferencijalne termičke analize	Diferencijalna termička analiza (DTA) kristalne vode
Anilin kompleksi dvovalentnog bakra i jednovalentnog srebra	Kompleksi anilina [ili: anilinski kompleksi] s dvovalentnim bakrom i jednovalentnim srebrom
Neki [some] etilendiamin kompleksi kobalta, bakra i žive	Etilendiaminski kompleksi kobalta, bakra i žive
Kristalna struktura nekih [some] binuklearnih kompleksa molibdena(V) s kisikom i sumporom kao premoštavajućim* [bridging] atomima	Kristalne strukture binuklearnih kompleksa molibdena(V) s kisikom i sumporom kao premosnim atomima
Strukturne studije [studies] sulfonil-, acil- i alkil-N-supstituiranih aziridina**	Strukturna istraživanja aziridina supstituiranih na dušiku sulfonilnim, acilnim i alkilnim skupinama
Priprema nekih [some] derivata kinolin-4-karbonskih kiselina i ispitivanje na [on] njihovo antibakterijsko djelovanje	Priprema derivata kinolin-4-karbonskih kiselina i ispitivanje njihova antibakterijskog djelovanja
Kemijska i biostatistička ispitivanja mlijeka krava raznih [various] pasmina iz okolice Siska	Kemijska i biostatistička ispitivanja mlijeka krava svih [pet, šest] pasmina iz okolice Siska
Sanitarno-ekonomski problem žitarica tretiranih sa [treated with] živim fungicidima i metode analize	Sanitarno-ekonomski problem žitarica obrađenih živim fungicidima i njihova analiza
Studija [study] o rastavljanju nekih [some] farmaceutskih smjesa na komponente postupcima kromatografije i elektroforeze i o njihovom [their] određivanju spektroskopskim postupkom	O rastavljanju farmaceutskih smjesa na komponente kromatografijom i elektroforezom te određivanju komponenata spektroskopijom
Sinteza derivata merkaptopurina sa [with] potencijalnom biološkom aktivnošću	Sinteza potencijalno biološki aktivnih derivata merkaptopurina
Utjecaj modificirane elektrošok terapije na sekreciju somatotropnog hormona i inzulina u duševnih bolesnika	Utjecaj modificirane terapije duševnih bolesnika elektrošokovima na sekreciju [izlučivanje] inzulina i somatotropnog hormona
Komparativna fitokemijska istraživanja domaćih helleborus vrsta [helleborus species]	Komparativna fitokemijska istraživanja domaćih vrsta iz roda Helleborus
Mehanizam likvefakcije humanog ejakulata	Mehanizam likvefakcije ljudskog ejakulata

* U hrvatskom ne treba tvoriti pridjeve iz participa kada se mogu izravno tvoriti iz glagola ili imenice (caring – brižan, skrban; promising – perspektivan; rapidly exchanging (brzo izmjenjujući) – brzo izmjenjiv itd.)

** Konstrukcije poput “sulfonil-, acil-” sasvim su strane hrvatskom jeziku (Tko npr. govori ili piše “bez- ili mesna juha”?) Treba pisati puno ime (npr. “hidroksikiseline i aminokiseline”) ili se izraziti opisno.

Tablica 2 Primjeri engleskih konstrukcija u hrvatskom jeziku

PIŠE	TREBA (ISPRAVNIJE JE ILI BOLJE)	Referencija
Akutne infektivne bolesti prošlosti i sadašnjosti [at present] nisu iste [are not the same]. Dominantnu ulogu [dominant role] jednih smjenjuje druga, pa se s razlogom [reasonably] ističe, da su u suvremenom dobu mnoge "klasične" [classical], mahom bakterijske zaraze, problematične prognoze, izgubile na svom [their] značenju.	Akutne infektivne bolesti u prošlosti razlikuju se od infektivnih bolesti današnjice. Dominaciju jednih smjenjuje dominacija drugih, pa se s pravom ističe da su u naše vrijeme izgubile na važnosti mnoge uobičajene, mahom bakterijske, zaraze neodređena ishoda.	(24)
Patogeneza infekcije VZV-om nije u potpunosti [totally] jasna. Misli se [it is thought] da virus ulazi u organizam kroz respiratorni sustav, spojnicu oka ili kožu.	Patogeneza infekcije VZV-om nije posve jasna. Smatra se da virus ulazi u organizam kroz respiratorni sustav, spojnicu oka ili kroz kožu.	(24)
Vrlo važna [very important] mjera protiv infekcije na dječjem odjelu jest pranje ruku osoblja koje se brine o djeci [child-caring personel].	Važna je mjera protiv zaraze na dječjem odjelu pranje ruku medicinskog osoblja.	(24)
U tijeku kasnijih nekoliko godina [in the next few years] otkriveni su različiti [various] tipovi adenovirusa u oboljelih od drugih sindroma ...*	U nekoliko godina pronađeni su novi tipovi adenovirusa u oboljelih s drugim sindromima ...	(24)
Dijagnoza bolesti može se utvrditi na temelju [on the basis of] kliničkih simptoma i epidemioloških podataka ...	Bolest se može dijagnosticirati prema kliničkim simptomima i iz epidemioloških podataka ...	(24)
U paralitičkoj fazi i u fazi razvoja kljenuti potrebno je [is needed] što veće mirovanje uz izbjegavanje bilo kakvih [any] injekcija i kirurških zahvata	U paralitičkoj fazi i u fazi razvoja kljenuti treba što više mirovati te izbjegavati injekcije i kirurške zahvate ...	(24)
To je polianijonična supstancija [substance] velike molekularne težine koja interferira s [interfere with] adsorpcijom DNK-virusa na ciljnu stanicu.	To je polianijonična tvar (spoj) velike molekularne mase, koja ometa adsorpciju virusa s DNA na ciljnu stanicu.	(24)
Ako se usporede različite vrste [various kinds] elektrana prema vrsti goriva kojima se koriste za proizvodnju toplinske energije ...	Usporede li se elektrane prema vrsti goriva kojima se služe za proizvodnju toplinske energije ...	(25)
Za ilustraciju [for the illustration] dan je broj smrtnih slučajeva ...	Kao primjer dajemo broj smrtnih slučajeva ...	(25)
Sigurnost nuklearne elektrane jedan je od najbitnijih [one of the most important] uvjeta za njezinu prihvatljivost kao energetske objekta.	Sigurnost nuklearne elektrane bitan je uvjet da je se prihvati kao energetske objekt.	(25)
Za generaciju modernih nuklearnih elektrana moderiranih vodom relevantan je [is relevant] samo kvar na elektrani Otok tri milje [Three Mile Island].	Za moderne nuklearne elektrane moderirane vodom važno je spomenuti samo kvar na elektrani Otok od tri milje.	(25)
Na temelju [on the basis] dosadašnjih iskustava utvrđeno je da je ljudska pogreška [human error] i kvar na opremi bili najčešći uzroci nastanka tih [the] nesreća.	Iz dosadašnjih iskustava proizlazi da su najčešći uzroci nesreća bili pogreške u rukovanju i kvarovi na opremi.	(25)
U molekularno-genetičkom laboratoriju [molecular-genetics laboratory] Odjela u toku je prikupljanje i analiza uzoraka koji će omogućiti proučavanje [study] genetičke [genetical] diferenciranosti stanovništva Hrvatske u odnosu [in relation to] na druge [other] populacije Europe [Europe populations].	U laboratoriju za molekularnu genetiku Odjela prikupljaju se i analiziraju uzorci koji će omogućiti istraživanje genetske diferenciranosti [raznolikosti] hrvatskog stanovništva i njegovu usporedbu s drugim europskim populacijama.	(26)
Na taj se način [in this way] žele odrediti različiti [various] aspekti ekosustava (biološki, socijalni i kulturni).	Time se žele odrediti biološki, socijalni i kulturni aspekti [odrednice] ekološkog sustava.	(26)

Sam [the] proces nastanka interkalativnog kompleksa nije sa sigurnošću [with certainty] utvrđen, no na osnovi [on the basis of the recently] trenutačno najcitiranijih teorija interkaliranje je rezultat [result of] sljedećeg niza [series] događanja:	Proces [mehanizam] nastanka interkalativnog kompleksa nije pouzdano utvrđen, no prema najcitiranijim teorijama interkaliranje je posljedica sljedećih događaja:	(26)
U literaturi je taj [the] problem širokog raspona vrijednosti rješavan na različite načine [in various ways] ...	U literaturi se problem širokog raspona vrijednosti rješava različito ...	(27)
Nisu rijetki slučajevi kada interkalacije ispitivanog [studied] spoja s polinukleotidima nije moguće [is not possible] pratiti kroz [by] promjenu spektroskopskog svojstva spoja.	Počesto se interkalacije s polinukleotidima ne mogu pratiti prema promjenama spektra interkaliranog spoja.	(27)
U posljednjih nekoliko desetljeća [in a past few decades] spektrometrija masa sve se češće primjenjuje [is applied] za dobivanje informacija [information] o strukturi promatrane [studied] molekule.	Unatrag desetak godina spektrometrijom masa sve se više istražuje struktura molekula.	(28)
U ovom radu prikazat će se [will be shown] tri najčešće primjenjivane [mostly applied] tehnike za dobivanje informacija o sekundarnoj strukturi promatrane [studied] molekule u plinskoj fazi ...	U ovom članku osvrnut ćemo se na tri najčešće tehnike za istraživanje sekundarne strukture [proteinskih] molekula u plinskoj fazi ...	(28)
Mogućnost [possibility] dobivanja informacija o konformaciji iz eksperimenta na masenom spektrometru čini tu tehniku vrlo atraktivnom.	Ono što čini tu tehniku vrlo atraktivnom jest dobivanje podataka o konformaciji iz eksperimenta na masenom spektrometru.	(28)

*Sindrom je skup simptoma, a ne sinonim za riječ "bolest".

LITERATURA

1. Raos N. Oko kere pa na mala vrata iliti gluhe uši. *Kem Ind* 2005;54:99.
2. Portada T. Kemija i hrvatski jezik. *Kem Ind* 2005;54:100.
3. Raos N. Colloquial confusion. *Chem World* 2005;2:72.
4. Brodnjak V. Razlikovni rječnik srpskog i hrvatskog jezika. Zagreb: Školske novine; 1991.
5. Raos N. O jeziku da ti pojem... *Kem Ind* 2005;54:309.
6. Pranjaković I. Jezikolovna sporenja. Zagreb: Konzor; 1997.
7. Maretić T. Hrvatski ili srpski jezični savjetnik. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti; 1924. str. 18.
8. Kišpatić M. Novovjeki izumi u znanosti, obrtu i umjetnosti. Svezak I. Zagreb: Matica hrvatska; 1882. str. 11.
9. Crystal, D. *English as a Global Language*, Cambridge: Cambridge University Press; 1997.
10. Muhvić-Dimanovski V. Neologizmi. Problemi teorije i primjene. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; 2005.
11. Brozović-Rončević D., Gluhak A., Muhvić-Dimanovski V., Sočanac B., Sočanac L. Rječnik novih riječi, Mali vodič kroz nove riječi i pojmove u hrvatskih glasilima, Zagreb: Minerva; 1996.
12. Filipović, R. Anglizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku: porijeklo – razvoj – značenje. Zagreb: JAZU i Školska knjiga; 1986.
13. Mihaljević, M., Hudeček, L. Anglizmi u hrvatskom jeziku – normativni problemi i leksikografska odradba. U: Badurina L, Pritchard B, Stolac D, urednici. *Jezična norma i varijeteti*. Zagreb-Rijeka: HDPL; 1998. str. 335-41.
14. Raos N. Kako ovladati govorničkim umijećem (i održati dobro stručno predavanje). *Arh Hig Rada Toksikol* 2002;53:11-20.
15. Raos N. Kako popularizirati znanost. *Arh Hig Rada Toksikol* 2002;53:145-52.
16. Raos N. Kako treba pisati. *Arh Hig Rada Toksikol* 2002;53:221-28.
17. Mamić M., Jezični savjeti. Zadar: vlastita naklada; 1997.
18. Vidović R. Kako valja – kako ne valja pisati, Zagreb: Školska knjiga; 1969.
19. Vidović R. Jezični savjeti. Zagreb: Školska knjiga; 1983.
20. Kalogjera, D. Nezaobilaznost normi (norma) i kritika norme. U: Badurina L, Pritchard B, Stolac D, urednici. *Jezična norma i varijeteti*. Zagreb-Rijeka: HDPL; 1998. str. 241-9.
21. Balabanić I. Ljudevit Farkaš Vukotinović: na iskonima moderne Hrvatske. Zagreb: Školska knjiga i Hrvatski prirodoslovni muzej; 2005. str. 14.
22. Vicković I, urednik. *Pedeset godina Zavoda za opću i anorgansku kemiju Prirodoslovno-matematičkog*

- fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Spomenica. Zagreb: Zavod za opću i anorgansku kemiju; 2002.
23. Spomenica u povodu stote obljetnice osnutka studija farmacije na Sveučilištu u Zagrebu. Zagreb: Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 1983.
24. Bobinac E. Predgovor. U: Soldo I. Virusne bolesti. Sprečavanje i liječenje. Zagreb: Jugoslavenska medicinska naklada; 1990. str. 4.
25. Vuković I, Feretić D. Atomi na volju i nevolju? Pola stoljeća nuklearnih elektrana [katalog izložbe]. Zagreb: Tehnički muzej; 2005.
26. Deset godina Instituta za antropologiju. Zagreb: Hrvatsko antropološko društvo i Institut za antropologiju; 2002.
27. Piantanida T. Metode ispitivanja nekovalentnih interakcija malih organskih molekula s DNA i RNA. Detaljni osvrt na ispitivanje interkalativnog načina vezivanja. *Kem Ind* 2003;52:545-52.
28. Rožman M, Srzić D. Određivanje strukture aminokiselina u plinskoj fazi spektrometrijom masa. *Kem Ind* 2005;54:295-302.

Summary

ON THE NEED OF RECOGNISING DIFFERENCES BETWEEN ENGLISH AND CROATIAN

The influence of English on the writing style of Croatian scientists can be attributed to the fact that Croatian scientists write mostly in English, as well as to their generally poor writing skills. This paper focuses on seven differences between English and Croatian which the author feels need to be addressed: 1) the use of passive mode is less common in Croatian; 2) verbs are more expressive in Croatian than in English; 3) there are seven cases in Croatian, which change the forms of nouns, pronouns, and adjectives; 4) Croatian needs less explicit expressions than English, 5) in English, in contrast to Croatian, adjectives are usually derived from the Latin words; 6) in Croatian, grammatical difference between genders is more pronounced; and 7) identical words may have different meaning in English and in Croatian. The paper brings examples of unidiomatic Croatian influenced by English, which have been taken from published professional articles and titles of theses.

KEY WORDS: linguistics, natural sciences, style

REQUESTS FOR REPRINTS:

Dr. sc. Nenad Raos
Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada
p. p. 291, HR-10001 Zagreb
E-mail: raos@imi.hr